

СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының көктемгі семестрі
«6D02211» – Этнология және антропология» мамандығына білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
85164 Қазақстандағы этноконфессионалдық үдерістер	6	15	30		5	6
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ						
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы		
<i>Оффлайн</i>	БП. Таңдау компоненті	Проблемалық, аналитикалық, интерактивті	Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, жобалар дайындау, эссе жазу.	Жазбаша		
Дәріскер (лер)	Қалыш Аманжол Боранбайұлы					
e-mail:	kalyshamanzhol@gmail.com					
Телефоны:	8 702 379 95 33					
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ						
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*			ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)		
Қазіргі еліміздегі дінаралық үдерістердің мазмұны, қалыптасуы мен дамуы, бүгінгі жағдайы, оларды зерттеудегі орнын анықтауды; осы уақытқа дейін қарастырылмаған бағыттарына жаңа концептуальдық көзқарасты қалыптастыруды; еліміздегі түрлі этностардың арасындағы этноконфессионалдық үдерістерді көрсетуді; сапалық және сандық көрсеткіштерді ескере отырып, олардың өзіндік ерекшеліктерін анықтауды үйрету.	1. Қазіргі Қазақстандағы этноконфессионалдық процестердің өзекті мәселелері заманауи ғылыми білім контекстінде білу және түсіну			1.1. Қазақстан халықтарының дінаралық және сол саладағы дамуындағы жалпы және ерекше белгілерін қарастыру және оларға этникалық факторлардың ықпал ету дәрежесін анықтау.		
	2. Дінаралық үдерістердің жалпы және ерекше орындарын сыни тұрғыдан талдау арқылы адамзат қоғамының әлемдік-тарихи дамуының жалпы парадигмасымен байланыстыру.			1.2. Қарастырып отырған мәселенің көп қырлылығын меңгере отырып олардың ерекшеліктеріне анализ/талдау жасау.		
	3. Еліміздегі түрлі этностардың арасындағы этноконфессионалдық жағдайын және осы саладағы маңызды бағыттарды, танымы мен ерекшеліктерін қарастыру барысында аналитикалық және аксиологиялық талдау дағдыларын игеру.			2.1. Этноконфессионалдық үдерістердің түрлі аспектілерін гуманитарлық білім жүйесіндегі және ғылыми зерттеу дамуындағы дағдыларын меңгеру.		
			2.2. Қазіргі кезеңдегі жаңа діни ағымдар арасындағы бағыттардағы жалпы және аймақтық ерекшеліктерін салыстыра отырып, қажетті құжаттар мен материалдарды талдау			
			3.1. Қазақстандағы қазіргі кезеңдегі діни үдерістердің негізгі ұстанымдарын, қарым-қатынастарының ерекшеліктерін салыстырып, оларға қажетті талдау жасау.			

		3.2. Еліміздегі негізгі этностар арасындағы этноконфессионалдық ахуалды көрсету.
	4. Қазақстандағы қазіргі кездегі этностардың арасындағы этноконфессионалдық үдерістердің мазмұны мен өзгерулерінің жалпыламалық және аймақтық аспектілеріне объективтік баға беру; олардың үдерісі мен жүйесіндегі орны мен маңызын игеру.	4.1. Қарастырылып отырған мәселеге байланысты өзіндік талдау жасау және даму процестерін нақты мысалдармен айқындау. 4.2. Қазіргі кезеңдегі діни саласындағы үдерістердегі жаңашылдықтары мен өзгешіліктері жайында гуманитарлық бағытындағы құнды мәліметтерді игеру.
	5. Қазіргі кездегі республикамыздағы этнодіни процестердің моно– және полиэтникалық аймақтардағы мен облыстардағы негізгі нысандарын қарастырып сыни тұрғыда баға беру.	5.1. Республика, өңірлер мен оның облыстарында этникалық құрылымы мен динамикасын есепке ала отырып, қазіргі күнгі толық сипаттамасын жасау. 5.2. Тақырыпқа байланысты ғылыми зерттеулерді жүзеге асыруда қажетті зерттеу нәтижелерін синтездеу және өз ұстанымын әзірлеу.
Пререквизиттер	Қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымы	
Постреквизиттер	Қазіргі Қазақстандағы этникалық және этномәдени процестер	
Оқу ресурстары	<p>Әдебиет: негізгі, қосымша.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абуов А. П., Смагулов Е. М. Религии в Казахстане. – Астана, 2011. – 225 с. 2. Асан А.Т., Балапанова А.С., Козырев Т.А. Религия и государственная политика Казахстана. – Алматы: Қазақ университеті, 2012. – 241 с. 3. Байтенова Н.Ж. және т.б. Қазіргі Қазақстандағы дәстүрлі діндер: конфессияаралық келісім. – Алматы: Қазақ университеті, 2014. 4. Діни толеранттылық және әлемдік діндер (буддизм, христиан, ислам). – Алматы, 2014. – 40 б. 5. Қазіргі дәстүрден тыс діни ағымдар мен культтер. – М.: Ленком, 1999. – 160 с. 6. Мустафина Р.М. Ислам в Казахстане: традиции и современные тенденции. – Астана, 2017. – 260 с. 7. Народы Казахстана: Энциклопедический словарь. – Алматы, 2003. – 352 с. <p>Ресурстар: Microsoft Office Word</p> <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы «Археология, этнология және антропология» ғылыми-зерттеу орталығы – әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 кабинет; ҚР ҒЖБ министрлігі Ғылым комитеті «Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты», 3 қабат.</p> <p>Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы 1. Интернет. 2. ПОЭК бөлімі.</p> <p>Интернет-ресурстар 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru.univer.kaznu.kz 2. faraibi_univesity</p>	

Пәннің академиялық саясаты

Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айкындалады.

Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.

Ғылым мен білімнің интеграциясы. Докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.

Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.

Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар телефон/электрондық пошта арқылы консультативтік көмек ала алады, мұғалімнің контактілері силлабуста көрсетілген kalyshamanzhol@gmail.com немесе ZOOM бейне байланыс арқылы <https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZlIaiPChI.1> кеңестік көмек ала алады.

МООС интеграциясы (massive openline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға	<p>Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.</p> <p>Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталас, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.</p> <p>Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл</p>
A	4,0	95-100	Өте жақсы	
A-	3,67	90-94		
B+	3,33	85-89	Жақсы	

				оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.	
B	3,0	80-84		Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсканы қолданады	% мәндегі баллдар Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. <u>Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.</u>
B-	2,67	75-79		Дәрістердегі белсенділік	5
C+	2,33	70-74		Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	Өзіндік жұмысы	25
C-	1,67	60-64		Жобалық және шығармашылық қызметі	10
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарлық	Қорытынды бақылау (емтихан)	40
D	1,0	50-54	ыз	ЖИЫНТЫҒЫ	100
F	0	0-49	Қанағаттанарлық-сыз		

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы		Сағат саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1. Әлемдік діндердің ерекшеліктері мен құндылықтары				
1	Д 1. Кіріспе. Пәннің мақсаты мен міндеттері.		1	
	СС 1. Әдебиеттер мен деректерге шолу.		2	8
2	Д 2. Этноконфессионалдық үдерістердің теориялық мәселелері.		1	
	СС 2. Әлем діндерінің классификациясы.		2	8
3	Д 3. Қазіргі заманғы діндердің орны мен ролі.		1	
	СС 3. Әлем діндерінің құндылығы.		2	8
	ДӨЖ 1. Адамзат мәдениетіндегі діннің орны (сын-пікір).			15
	ДӨӨЖ 1 – берілген ДӨЖ 1 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру			
4	Д 4. Әлемдегі діни ахуалдың дамуының негізгі үрдістері.		1	
	СС 4. Қазіргі әлемдегі діни секуляризация.		2	8
МОДУЛЬ 2. Қазақстандағы діни ахуалдың негізгі бағыттары мен үрдістері				
5	Д 5. Еліміздегі діни үдерістер отандық ғалымдардың зерттеулерінде.		1	
	СС 5. Діни саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырудың негізгі қағидалары.		2	8
	ДӨЖ 2. Этноконфессионалды қоғамдастықтың түрлері: суперконфессиялық және метаятноконфессиялық қоғамдастықтар (сын-пікір, үзінді-лерінен конспект)			15
	ДӨӨЖ 2 – берілген ДӨЖ 2 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру			
6	Д 6. Қазақстанда дін саласындағы мемлекеттік саясатты жүзеге асыратын орталық және жергілікті мемлекеттік органдар.		1	
	СС 6. Қазіргі Қазақстандағы діни сенім саясаты: принциптері, конституциялық құқықтық негіздері, практика.		2	8
7	Д 7. Қазақстан Республикасы халқының этноконфессионалдық құрылымының динамикасы (1999, 2009 және 2021 жылдардағы санақ деректері негізінде).		1	
	СС 7. Қазіргі Қазақстанның мемлекеттік-конфессияаралық қатынастар саласындағы үрдістері.		2	8
	ДӨЖ 3. Қазақстан халқының «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» ҚР Заңының туындысы.			
	ДӨӨЖ 3 – берілген ДӨЖ 3 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру			14
Аралық бақылау 1				100
МОДУЛЬ 2. Еліміздегі діни ахуал				
8	Д 8. Орта Азия мен Қазақстандағы діни ахуалдың даму бағыттары.		1	

	СС 8. Діннің жастар мен студенттерге ықпалы.	2	8
9	Д 9. Қазақстан мен қазіргі әлемдегі ислам дінінің орны.	1	
	СС 9. Дәстүрлі суфизм: орны мен рөлі.	2	5
	ДӨЖ 4. Қазақстандағы ислам діні аясындағы отандық зерттеулер (диспут).		14
	ДӨОЖ 4 – берілген СӨЖ 4 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру.		
10	Д 10. Қазақстандағы ислам дінінің негізгі ағымдары.	1	
	СС 10. Исламдық теріс діни ағымдар.	2	8
11	Д 11. Қазақстандағы христиан дінінің негізгі ағымдары.	1	
	СС 11. Жаңа христиандық ағымдардың ерекшеліктері.	2	8
	ДӨЖ 5. Дін саласындағы мемлекеттік саясат (жазбаша).		15
	ДӨОЖ 5 – берілген ДӨЖ 5 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру		
12	Д 12. Православие жаңа кезеңде.	1	
	СС 12. Католицизмнің жаңа ұстанымы.	2	8
13	Д 13. Қазіргі дәстүрден тыс діндер мен деструктивті культтер.	1	
	СС 13. Неориенталистік және сатанистік культтер.	2	8
14	Д 14. Жаңа христиандық ағымдар шетелдік зерттеулерде.	1	
	СС 14. Шығыстық дәстүрлі емес миссионерлік ағымдар.	2	5
	ДӨЖ 6 Басқа діндердегі жергілікті өкілдер (диспут).		15
	ДӨОЖ 6 – берілген СӨЖ 6 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру		
15	Д 15. Қазақстандағы кришнаизм.	1	
	СС 15. Қазақстандағы буддизм.	2	5
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (семинар)			100
Пән үшін жиынтығы			300

Декан _____ Байғунаков Д.С.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша Академиялық комитеттің төрайымы _____ Бижанова М.Т.

Кафедра меңгерушісі _____ Жұматаев Р.С.

Дәріскер _____ Қалыш А.Б.

**ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
«Қазақстандағы этноконфессионалдық үдерістер» жазбаша тапсырмасы**

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	90–100% (27-30 балл)	70–89% (21-26 балл)	50–69% (15-20 балл)	25–49% (8-14 балл)	0–24% (0-7 балл)
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға қазіргі Қазақстандағы қазіргі заманғы діндердің орны мен рөлінің ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелер қамтылмаған, қазіргі кездегі еліміздегі этноконфессионалдық үдерістердің ерекшелігі көрсетілмеген,	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

	жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.		
Тандалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Еліміздегі дін саласындағы үдерістерге қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. Практикалық ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Тандалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Қарастырып отырған пәнге байланысты терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылған.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.